

El poder transformador de l'art i l'educació en clau feminista

Albert Macaya

Universitat Rovira i Virgili

L'art del segle XX ens ha deixat diverses herències d'enorme valor. Una és la manera com ha canviat la nostra mirada davant un ampli espectre de temes. Tant si pensem en l'art com a mirall de l'experiència humana com si entenem les arts com a precursors o de les noves formes de pensar i de sentir, les propostes artístiques d'avantguarda tenen la virtut d'obrir perspectives i ajudar-nos a reestructurar el camp del possible. Això és especialment evident en relació amb la perspectiva de gènere.

Al darrer terç del segle XX, tota una generació de crítica feminista ens va proposar veure art des d'una altra mirada. Els textos de Griselda Pollock, Rosalind Krauss, Linda Nochlin o Lucy Lippard en són alguns exemples destacats. De sobte, les *Deuses d'Avignon* no eren només el tret de partida d'una revolució en els modes de representació, com s'havia dit i repetit des dels temps d'Alfred Barr, sinó que resultaven ser també una obvia diàsmació del tarannà patriarcal del més destacat (fins aleshores) celebrat epítoni de la modernitat. L'enorme popularitat actual de Frida Kahlo era impensable en els dies en què la seva figura era eclipsada per la fama i l'èxit de Diego Rivera. Avui, per contra, la pintora mexicana no només supera amb escreix la fortuna crítica de Rivera, sinó que ha esdevingut una autèntica icona pública: la capdavantera més popular de la renovada visibilitat de les dones artistes. A la tasca de la crítica feminista s'hi suma la feina de les mateixes dones artistes. N'hi ha prou de recordar la valentia d'algunes precursors com Judy Chicago, o Carolee Schneeman, que desafiaven obertament els clixés del patriarcat i obrien la porta a un art pensat en femení. A partir d'aquí s'inicia un procés de redescobriments del treball de dones artistes del passat a qui, malgrat el seu enorme talent, s'havia prestat poca o nul·la atenció. Pensem en Lee Krasner, Meret Oppenheim, Louise Bourgeois, i tantes altres.

L'art i la cultura en femení, o, si es vol, en clau feminista, aporta un obvi component reivindicatiu contra tota forma d'opressió sexista. Però, més enllà d'això, els productes culturals creats per dones poden aportar temàtiques i sensibilitats que no han estat sovintejades per la cultura dominant fins abans d'ahir. Per tots aquests motius, pensem que l'art en femení enllauca perfectament amb les preocupacions actuals de l'educació per a la igualtat i no dubtem que té un gran potencial educatiu. Potencial que ens podem explorar en la XIX Jornada de Pedagogia de l'Art i Museus.

PROGRAMA

09.00 h

Presentació de la jornada i de les actes de la XVIII jornada de Pedagogia de l'art i museus

Manel Margalef, director del MAMT
Marisa Suárez, MAMT Pedagògic
Albert Macaya, Universitat Rovira i Virgili

09.30_10.15 h

Trencant el cànon: una experiència de recerca amb la Xarxa de Museus d'Art de Catalunya

Elina Norandi

Historiadora i crítica d'art

10.30_11.15 h

Deslitzar, girar, desviar: museos, feminismos, espacio y desorientación

Ana Pol Colmenares

Universitat de Salamanca, Facultat de Belles Arts

11.15_11.30 h

Descans

11.30_12.15 h

Imaginaris femeninos en el MUA.

La convocatoria de Artes Visuales mujer, mujeres

Remedios Navarro Mondéjar

Coordinadora de l'Àrea Didàctica del Museu de la Universitat d'Alicant (MUA)

12.15_13.45 h

Rurals / Som Xipella

Silvia Iurria March

Artista i professora de la Escola d'Art i Disseny de la Diputació de Tarragona

14.00 h

Conclusió de la jornada